

Kritikkverdige arbeidsforhold hos de store elektronikkprodusentene

Av Janne Weltzien Listhaug og Tine Eide

Framtiden i våre hender har sett på ni undersøkelser gjennomført av organisasjonen China Labor Watch (CLW) de siste to årene¹. Ved blant annet å infiltrere de store leverandørfabrikkene til multinasjonale selskaper som Samsung og Apple har de dokumentert en rekke kritikkverdige arbeidsforhold.

Rapportene avslører blant annet følgende graverende forhold:

- Barnearbeid
- Utmattende arbeid
- Helsefarlig arbeidsmiljø
- Ekstrem overtid
- Lønninger man ikke kan leve av
- Ikke-eksisterende fagforeninger
- Diskriminering

I tillegg til flere avsløringer mot Samsung og Apples fabrikker, kommer det også frem grove avsløringer mot selskapene Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC og Motorola.

Framtiden i våre hender har tidligere satt søkelys på elendige arbeidsforhold til elektronikkarbeiderne da en av våre journalister besøkte Shenzhen i Kina. Les mer i artikkelen Eplekrig på helsa løs <http://www.framtiden.no/201308286200/aktuelt/bedrifters-samfunnsansvar/eplekrig-pa-helsa-los.html> .

Her er en oversikt over noe av det mest graverende som har kommet frem om de ulike mobil- og elektronikkselskapene:

Barnearbeid

Hvilke merker: Apple, Samsung, Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC, Motorola

Når: 2013, 2014

De siste årene har China Labour Watch funnet barnearbeidere ved leverandørfabrikkene til både Samsung og Apple. BBC-dokumentaren *Apple's Broken Promises* fra desember 2014 viser blant annet arbeidsforholdene ved Apples hovedleverandør Pegatrons fabrikker. Der får man se arbeidere som sovner mens de jobber, overfylte sovesaler og mobbing fra ledelsen.

CLW anklaget i 2013 Pegatron for brudd på hele 86 ulike sikkerhets- og miljøstandarder, deriblant barnearbeid, manglende kontrakter, brudd på overtidsloven, lave lønninger og dårlige arbeidsforhold². En 15 år gammel gutt døde av lungebetennelse mens han jobbet på fabrikken. Han hadde løyen og sagt han var 20 år. I dokumentaren kommer det også frem av 14 arbeidere ved en av Apples fabrikker, Foxconn, tok livet sitt i 2010. Nett er derfor satt opp utenfor vinduene for å fange opp arbeidere som hopper ut vinduene.

I 2014 fant researchere på nytt mindreårige arbeidere ved Apples leverandørfabrikker. Ved Catcher Technology, som også produserer for Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC og Motorola blir studenter fra 16 år ansatt,

¹ [China Labor Watch](#)

² [Apple's Unkept Promises: Investigation of Three Pegatron Group Factories Supplying to Apple, Apple Supplier Responds To Documentary Exposing Brutal Working Conditions](#)

og jobbet like lenge og under samme forhold som voksne³. Ved fabrikken Quanta Shanghai Manufacturing City, som også produserer for Sony, Dell og HP, jobber det også mindreårige. Ungdommene får ikke spesiell beskyttelse, til tross for at det er nedfelt i internasjonale konvensjoner og selskapene sine etiske retningslinjer. Fabrikkleidelsen tar ikke hensyn til den unge alderen, og de unge arbeiderne jobber både dag- og nattevakter som de voksne arbeiderne. Quanta Shanghai bruker, som mange andre, flere skadelige gasser og kjemikalier som arbeiderne ikke vet hvordan de skal forholde seg til, siden de ikke har fått god nok opplæring⁴.

Ved Samsung sine fabrikker ble det senest i 2014 funnet barnarbeidere ved HEG Electronics, også under 16 år. De jobbet uten kontrakter og fikk dårligere betalt enn voksne, ifølge Reuters⁵. Etter mistanke om barnarbeid, stoppet Samsung forretningene med en av leverandørene, men rapporter fra 2014 viser at det likevel er problemer ved fabrikkene. Hele 48 av leverandørene lar mindreårige jobbe med skadelige kjemikalier, og betaler dem to tredjedeler av lønnen til en voksen. En rapport fra august i fjor viser at organisasjonen fant over ti barn ved en av fabrikkene HEG Electronics, som også produserer for Lenovo. Det viser seg at den aktuelle fabrikken bruker barn når de ikke har nok voksne arbeidere⁶.

15-åringer jobbet for 16 dollar i måneden

Hvilke merker: Samsung, Apple, Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC, Motorola

Når: 2013, 2014

Bruk av studenter som arbeidskraft er utbredt ved mange elektronikkfabrikker i Kina. Studenter jobber ved fabrikken HEG Electronics, men de får dårlig betalt og har problemer med å få ut lønnen⁷. Chengdu Urban Constructional Vocational School sendte mer enn 200 studenter, inkludert studenter under 16 år, for å jobbe ved en av Samsungs leverandørfabrikker HEG i 2014. De jobbet ti-timersdager opptil syv dager i uken over flere måneder og fikk utbetalt 16 dollar i måneden. Skolen tok resten⁸. Studenter og mindreårige blir også ansatt ved Samkwang, som produserer for Samsung. Der er det også lange arbeidsdager og problemer med at skolen tar mesteparten av lønnen deres⁹.

Overtid og ekstremt lave lønninger

Hvilke merker: Apple, Samsung, Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC, Motorola

Når: 2013, 2014, 2015

Kinesisk arbeidsmiljølov tillater 36 timer overtid i måneden, men overtid ut over dette er ofte forventet og obligatorisk¹⁰. Apples leverandørfabrikk Jabil betaler for eksempel så lite i lønn at selv med 158 timer overtid på en måned, så tjener arbeiderne mindre enn gjennomsnittet i området. For å tjene mellom 15-25 prosent lavere enn det lokale gjennomsnittet, jobber arbeiderne 12-timersskift seks-syv dager i uken¹¹. Lange skift og ekstrem bruk av overtid er også realiteten ved flere fabrikker, som Quanta Shanghai Manufacturing City¹². En

³ [Two Years of Broken Promises](#)

⁴ [Investigative report of Quanta Shanghai Manufacturing City](#)

⁵ [Reuters: Samsung halts business with supplier in China on child labor concern](#)

⁶ [Another Samsung supplier factory exploiting child labor, Investigative Report on HEG Technology \(Huizhou\) Co., Ltd.](#)

⁷ [Investigative Report on HEG Technology \(Huizhou\) Co., Ltd.](#)

⁸ [Samsung, HEG, and Vocational School Cover-up Truth About Child Labor](#)

⁹ [Investigative report of Samkwang Science & Technology Co., Ltd](#)

¹⁰ [Two Years of Broken Promises](#)

¹¹ [iExploitation: Apple Supplier Jabil Exploits Workers to Meet iPhone 6 Demands](#)

¹² [Investigative report of Quanta Shanghai Manufacturing City](#)

rapport fra februar i år viser at arbeidere ønsker mer overtid fordi den lave timelønnen ikke er nok til å opprettholde levestandarden¹³. Ved Samsungs leverandørfabrikk Samkwang jobber arbeiderne mellom 86 og 148 timer overtid i måneden. Utenom pausene får arbeiderne ikke lov å gå på toalettet, og arbeidet er så utmattende at det på steder i fabrikken står ti personer klare til å erstatte folk som sier opp i løpet av arbeidsdagen¹⁴.

Helsefarlige arbeidsmiljø, ingen fagforening og diskriminering

Hvilke merker: Apple, Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC, Motorola, Samsung

Når: 2013, 2014

Arbeidere risikerer ofte alvorlige helseproblemer siden de jobber med farlige kjemikalier, sjelden med skikkelig verneutstyr eller opplæring. Det har blant annet resultert i hud- og øyeproblemer for arbeidere ved Catcher Technology som produserer for Apple, Dell, HP, Lenovo, Sony, HTC og Motorola¹⁵. Ved Samsungs fabrikk Samkwang tvinges arbeidere til å jobbe barbent på kalde gulv, uten at de får noen forklaring på hvorfor¹⁶. Tillitsvalgte, fungerende fagforeninger eller muligheter for å klage virker være fraværende. Ved Catcher Technology finnes det en klagetelefon, men den er ikke konfidensiell, og man risikerer straff ved å bruke den. Å si opp formelt er nærmest umulig, så de fleste som slutter forlater bare fabrikk og mister dermed en halv månedslønn. Diskriminering på bakgrunn av alder, kjønn, utseende, graviditet og etnisk tilhørighet er også problemer ved fabrikkene¹⁷.

Framtiden i våre hender har ikke gjort fremstøt i etterkant av utgivelsene av rapportene for å undersøke om selskapene har tatt tak i problemene.

¹³ [Analyzing Labor Conditions of Pegatron and Foxconn: Apple's Low-Cost Reality](#)

¹⁴ [Investigative report of Samkwang Science & Technology Co., Ltd](#)

¹⁵ [Two Years of Broken Promises](#)

¹⁶ [Investigative report of Samkwang Science & Technology Co., Ltd](#)

¹⁷ [Two Years of Broken Promises](#), [Investigative report of Samkwang Science & Technology Co., Ltd](#), [iExploitation: Apple Supplier Jabil Exploits Workers to Meet iPhone 6 Demands](#)